

LUPAPÄÄTÖS
Nro 69/11/2
Dnro PSAVI/29/04.09/2011
Annettu julkipanon jälkeen
15.11.2011

ASIA

Kauvonkankaan pohjavedenottamon rakentaminen ja pohjaveden ottaminen, Tervola

LUVAN HAKIJA

Meri-Lapin Vesi Oy
Nummitie 3
94500 Lautiosaari

SISÄLLYSLUETTELO

HAKEMUS	3
HANKKEEN KUVAUS	3
Hankkeen tarkoitus	3
Suunnitellut työt	3
Veden otto	3
Arvio työajasta	3
HANKETTA KOSKEVAT LUVAT, SOPIMUKSET JA KAAVOITUSTILANNE	4
YMPÄRISTÖN TILA HANKKEEN VAIKUTUSALUEELLA	4
Yleiskuvaus.....	4
Pohjavesitutkimukset	4
Vedenoton vaikutusten tarkkailu	5
HANKKEEN VAIKUTUKSET YMPÄRISTÖÖN SEKÄ YLEISIIN JA YKSITYISIIN ETUIHIN	6
LUPAHAKEMUKSEN KÄSITTELY	6
Lupahakemuksesta tiedottaminen.....	6
Muistutus ja lausunto	6
ALUEHALLINTOVIRASTON RATKAISU.....	6
PÄÄASIARATKAISU.....	6
LUPAMÄÄRÄYKSET	7
Aloittamis- ja valmistusilmoitus sekä rakentamisaika.....	7
Pohjavedenottomääräykset.....	7
Veden käsittely- ja tarkkailumääräykset ja raportointi	7
Kunnossapitomääräys	7
Määräys veden saannin estymisen varalta.....	8
Ohjaukset	8
RATKAISUN PERUSTELUT	8
Luvan myöntämisen edellytykset	8
Lupamääräysten perustelut.....	8
PÄÄTÖKSEN TÄYTÄNTÖÖNPANO	9
SOVELLETUT SÄÄNNÖKSET	9
KÄSITTELYMAKSU	9
Ratkaisu.....	9
Perustelut	9
Oikeusohjeet.....	9
MUUTOKSENHAKU	10

HAKEMUS

Meri-Lapin Vesi Oy on 13.6.2011 aluehallintovirastoon saapuneella hakemuksella pyytänyt lupaa Kauvonkankaan pohjavedenottamon rakentamiseen ja pohjaveden ottamiseen Tervolan kunnan Ylipaakkolan kylässä hakemukseen liitetystä suunnitelmasta tarkemmin ilmenevällä tavalla.

HANKKEEN KUVAUS

Hankkeen tarkoitus

Hankkeen tarkoituksena on parantaa Meri-Lapin Vesi Oy:n toimittaman pohjaveden laatua ja lisätä vesilaitoksen toimintavarmuutta.

Suunnitellut työt

Vedenottamo on 160 mm:n siiviläputkikaivo, jonka päälle rakennetaan kaivon muut rakenteet.

Ottamoalueen tontti aidataan siten, että aita sijaitsee lähellä hankitun maa-alueen rajoja. Aidan porttiin merkitään vedenottamon nimi, omistaja ja omistajan yhteystiedot.

Veden otto

Meri-Lapin Vesi Oy:llä on Kauvonkankaan pohjavesialueella seuraavat vedenottoluvat:

VO 5	1 200 m ³ /vrk
VO 6	1 100 m ³ /vrk
VO 7	500 m ³ /vrk
VO 8	500 m ³ /vrk
VO 10	500 m ³ /vrk
<u>VO 11</u>	<u>300 m³/vrk</u>
yhteensä	3 850 m ³ /vrk

Lisäksi Meri-Lapin Vesi Oy:llä on Kauvonkankaalla antoisuudeltaan pieni vedenottamo VO9, josta otetaan vettä alle 250 m³/vrk.

Lupaa haetaan 350 m³/vrk suuruisen pohjavesimäärän ottamiseen kuukausikeskiarvona laskettuna yhdestä kaivosta (VO22).

Tutkimusaikaisten vesinäytteiden analyysitulosten mukaan vesi täyttää hyvälle talousvedelle asetetut laatu- ja suositusvaatimukset.

Vedenottamo lisää alueelta saatavan pohjaveden kokonaismäärää eikä sillä ole vaikutusta olemassa olevien vedenottamoiden antoisuuksiin.

Arvio työajasta

Vedenottamon ja siltä lähtevän vesijohtolinjan rakennustyöt on aloitettu ja vedenotto aloitetaan heti vedenottamon valmistuttua kesäkuussa 2011 vesimäärällä, joka on enintään 250 m³/vrk.

Vedenotto joudutaan aloittamaan ennen vedenottoluvan saamista, koska hakijan nykyisten kaivojen vedenkorkeudet laskevat huolestuttavasti. Tällä luvalla haettavaan vedenottomäärään siirrytään luvan saamisen jälkeen. Pohjaveden tarkkailu aloitetaan ennen vedenoton aloittamista.

HANKETTA KOSKEVAT LUVAT, SOPIMUKSET JA KAAVOITUSTILANNE

Hakijalla on 24.3.2011 vahvistetulla kauppakirjalla omistusoikeus noin 900 m²:n suuruiseen tilaan Kangas-Pajari RN:o 14:83 kuuluvaan määräalaan. Määrä- alalle on rakennettu halkaisijaltaan 160 mm:n siiviläputkikaivo (V022).

Alueella ei ole voimassa olevia yleis-, asema- tai rakennuskaavoja.

Länsi-Lapin seutukaavassa Kauvonkankaan vedenottamo V022 sijaitsee maa- ja metsätalousvaltaisella alueella olevalla pohjaveden suojelualueella (M ja sp). Kaavaselostuksen mukaan suojelumerkinnän sp tavoitteena on turvata kuntakeskuksen, matkailukeskuksen ja kylien vedensaanti.

Länsi-Lapin seutukaavan korvaava Länsi-Lapin maakuntakaava on vireillä. Tavoitteena on, että maakuntakaava tulee voimaan vuoden 2012 loppuun mennessä.

YMPÄRISTÖN TILA HANKKEEN VAIKUTUSALUEELLA

Yleiskuvaus

Kauvonkangas on laaja ja pinnanmuodoiltaan melko tasainen alue. Kauvonkankaan pohjavesialueen pinta-ala on noin 6,5 km². Hiekkainen kangas on pohjaveden muodostumisen kannalta suotuisaa aluetta. Kankaan keskiosassa on muun muassa yli 1,5 km²:n kokoinen allasmainen alue, jossa lumen sulamisvesien pintavirtaukset ovat vähäiset. Sade- ja sulamisvesien osuus pohjaveden muodostumisessa on vähintään 55 %. Arvion mukaan alueella muodostuu pohjavettä yli 5 000 m³/vrk.

Kauvonkankaan reuna-alueilla hakijalla on käytössään seitsemän vedenottamo ja Tervolan Vesi Oy:llä yksi vedenottamo. Niistä on otettu vettä vuositasolla noin 3 700–3 800 m³/vrk.

Uusi vedenottamo VO22 sijaitsee kankaan keski- ja kaakkoisosassa kaukana asutuksesta ja sellaisista toiminnoista, jotka voisivat uhata pohjaveden laatua.

Pohjavesitutkimukset

Pistettä UP 971 (VO22) on koepumpattu 20 vuorokauden ajan teholla 455 m³/vrk helmikuussa 2011. Pumppauksen alkuvaiheessa vedenkorkeus on laskenut koepumppauspisteessä noin 20 cm ja siitä eteenpäin alenema on ollut vähäinen ja vastannut lähes luonnontilaista alenemaa.

Vedenlaatu on pysynyt hyvänä koko pumppausajan. Pumpatun veden pH on ollut hieman alle 7, kalkkipitoisuutta kuvaava kovuus noin 0,5 mmol/l ja happipitoisuus noin 6–8 mg/l.

Tutkimusten perusteella koepumppauspisteestä saataisiin pohjavettä selvästi enemmän kuin nyt haettava määrä 350 m³/vrk, mutta laadullisten syiden vuoksi vedenottoa ei ole syytä aloittaa suuremmalla teholla.

Vedenoton vaikutusten tarkkailu

Pohjavesialueella ei ole sellaisia elinkeinotoimintoja, jotka vaarantaisivat pohjavesiesiintymän käyttöönottoa tai käyttöä ja vaatisivat siten erityis-tarkkailua.

Vedenottamon käyttötarkkailuun sisältyvät otettavan pohjaveden määrän, pohjavesialueen pohjavedenkorkeuden sekä vedenlaadun tarkkailu. Vedenlaatua tarkkaillaan oman erillisen ohjelman mukaan, jota valvoo terveysvalvontaviranomainen.

Kaikkiin hakijan Kauvonkankaan vedenottamoihin on asennettu magneettinen virtausmittari, josta saadaan automaattisesti ja vedenottamokohtaisesti vuorokautinen mittaustieto. Vuorokausitiedot raportoidaan kuukausittain kuukausikeskiarvoina.

Pohjavedenkorkeuden tarkkailu tehdään tarkkailuohjelman liitekarttaan merkityissä havaintopisteissä ja vedenottamolla. Vedenottamon läheisyyteen on asennettu havaintoputki (22L), josta mitataan automaattisesti pohjavedenkorkeus päivittäin tuntikeskiarvoina laskettuna. Tulokset raportoidaan vuorokausi- ja kuukausikeskiarvoina. Pohjavesialueella tehdään pohjaveden korkeustarkkailua keräämällä vedenkorkeustietoja päivittäin. Tiedot kerätään paikallistallentimella (dataloggerilla) siten, että päivittäin tallennetaan yksi pohjaveden korkeustieto. Tallentimet käydään lukemassa kaksi kertaa vuodessa. Tiedoista tehdään kuukausi- ja vuosiraportit taulukkomuodossa ja graafiset esitykset, joista voidaan seurata ympäristön pohjavedenkorkeuden vaihtelua päivätasolla.

Pohjavedenkorkeuden tarkkailun yhteydessä verrataan pohjavesikaivon ja kaivon ulkopuolisen havaintoputken vedenkorkeuksien eroa kaivon käyttöaikana. Jos ero jatkuvasti kasvaa, se osoittaa kaivon siiviläosan tukkeutuneen. Lievästi tukkeutunut siiviläputkikaivo voidaan usein kunnostaa huuhtelupumppauksella.

Lieteputkeen kertyvän lietteen määrää seurataan ensimmäisenä käyttövuotena noin kolmen kuukauden välein. Mikäli lieterkos ylittää 100 mm, se poistetaan. Ensimmäisen käyttövuoden jälkeen tarkkailu tehdään tarpeen mukaan vuosittain.

Vesimittarien lukemia seurataan. Mikäli epäillään osoitusvirhettä, mittarin kalibrointi tarkistetaan.

Pohjavesitarkkailun yhteydessä tehdään silmämääräistä tarkkailua pohjavesialueella. Erityistä huomiota kiinnitetään maaöljytuotteiden, lannoitteiden ja torjunta-aineiden käyttöön ja varastointiin.

Toimintoihin, joista saattaa aiheutua pohjaveden pilaantumista, haitallisia laatumuutoksia tai virtausvaihteluja, puututaan välittömästi ja tarvittaessa asiasta raportoidaan ympäristöviranomaisille.

Kaikista pohjavesialueella havaituista epäilyttävistä toiminnoista tehdään merkintä vedenottamon hoitopäiväkirjaan, vaikka ne eivät edellyttäisikään muita toimenpiteitä.

Pohjavedenkorkeuden mittausraportit ja otetun vesimäärän tilastot toimitetaan vuosittain tai muuten sovittavana aikana Lapin ELY-keskukselle.

Otettujen vesimäärien kuukausitilastot ja pohjaveden korkeushavainnot säilytetään koko vedenottamon käyttöajan.

HANKKEEN VAIKUTUKSET YMPÄRISTÖÖN SEKÄ YLEISIIN JA YKSITYISIIN ETUIHIN

Pohjavesialue on pääosin metsätalouskäytössä. Pohjavedenotolla ei ole todettu olleen haitallista vaikutusta metsän kasvulle. Kasvit saavat vetensä sadannasta ennen veden suotautumista pohjavesikerrokseen. Kangasmailla kasvien juuret eivät ulotu pohjavesikerrokseen. Pohjavedenotosta ei siten aiheudu haittaa kasveille.

Vedenottamon antoisuutta ja vaikutuksia pohjavedenkorkeuteen on tutkittu Lapin ELY-keskuksen suorittamalla koepumppauksella. Siinä pohjavedenkorkeuden aleneminen on ollut vähäistä.

Vedenottamon lähistöllä on ainoastaan muita hakijan vedenottamoita ja Tervolan Vesi Oy:n vedenottamo, johon etäisyyttä on noin 2 km. Vedenottamon etäisyys lähimpään asutukseen on noin 6 km.

Pohjavesialueella ei ole luonnonsuojelualueita. Kauvonkankaan pohjavesialueen itäpuoli rajoittuu soidensuojelualueeseen.

Kauvonkankaan pohjavesialueelta ei ole tutkimuksissa löydetty luonnontilaisia lähteitä.

Hakijan arvion mukaan pohjavedenottamon rakentamisesta ja pohjaveden ottamisesta ei ennalta arvioiden aiheudu korvattavaa vahinkoa tai haittaa yleiselle tai yksityiselle edulle.

LUPAHAKEMUKSEN KÄSITTELY

Lupahakemuksesta tiedottaminen

Hakemus on annettu tiedoksi kuuluttamalla aluehallintovirastossa ja Tervolan kunnassa 28.7.–29.8.2011 sekä erityistiedoksiantona viranomaisille ja asianosaisille. Lisäksi Tervolan kunnan kaavoitusviranomaiselta on pyydetty hakemuksesta lausunto.

Muistutus ja lausunto

Lapin ELY-keskuksella ei ole ollut huomauttamista hakemuksesta.

Tervolan kunnan kaavoitusviranomaisella ei ole ollut huomauttamista hakemuksesta.

ALUEHALLINTOVIRASTON RATKAISU

PÄÄASIARATKAISU

Aluehallintovirasto myöntää Meri-Lapin Vesi Oy:lle luvan Kauvonkankaan pohjavedenottamon VO22 rakentamiseen ja pohjaveden ottamiseen siitä Tervolan kunnan Ylipaakkolan kylässä.

Rakentamistoimenpiteistä ja pohjavedenottamoiden käyttämisestä ei ennalta arvioiden aiheudu vesilain mukaan korvattavaa vahinkoa.

Luvan saajan on noudatettava jäljempänä ilmeneviä lupamääräyksiä.

LUPAMÄÄRÄYKSET

1. Siiviläputkikaivo Kauvonkangas VO22 tulee rakentaa hakemussuunnitelman piirustuksen "Sijaintipiirustus, Kauvonkangas VO22" MK 1:10 000 osoittamaan paikkaan ja hakemussuunnitelman piirustuksen "Kauvonkangas, vedenottamo VO22, pääkaivo, 7.4.2011" ja muutoinkin hakemussuunnitelman mukaisesti.
2. Vedenottamoalue on aidattava ja varustettava selvästi näkyvällä taululla, joista käy ilmi ottamon omistaja ja tarpeelliset yhteystiedot.
3. Vedenottamoalueella on maan pintakerros säilytettävä mahdollisimman ehjänä. Rakennustöiden valmistuttua ottamoalue on siistittävä ja saatettava ympäristöön sopeutuvaksi.

Aloittamis- ja valmistusilmoitus sekä rakentamisaika

4. Luvan saajan on hyvissä ajoin ennalta ilmoitettava vedenottamon rakennustöiden aloittamisesta Tervolan kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle.
5. Vedenottamon rakennustyöt on tehtävä neljän vuoden kuluessa siitä, kun tämä päätös on saanut lainvoiman uhalla, että lupa muutoin raukeaa.
6. Töiden valmistumisesta on ilmoitettava kirjallisesti aluehallintovirastolle, Lapin ELY-keskukselle ja Tervolan kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle 60 päivän kuluessa töiden päättymisestä lukien. Lisäksi vedenoton aloittamisesta on ilmoitettava erikseen kirjallisesti ELY-keskukselle ja Tervolan kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle.

Pohjavedenottomääräykset

7. Vedenottamosta Kauvonkangas VO22 saadaan ottaa vettä enintään 350 m³/vrk kuukausikeskiarvona laskettuna.

Vedenottamokaivo on varustettava luotettavalla vesimäärän mittauslaitteella. Veden tuhlausta on vältettävä.

8. Vedenottamoalueella on sallittu ainoastaan veden ottoon ja käsittelyyn liittyvä toiminta.
9. Vedenottamo on käytettävä niin, ettei kenellekään aiheuteta enempää vahinkoa tai haittaa kuin veden saamista tarkoittavan yrityksen toteuttamiseksi on ilman kohtuuttomia kustannuksia välttämätöntä.

Veden käsittely- ja tarkkailumääräykset ja raportointi

10. Ennen verkostoon johtamista on vesi tarvittaessa käsiteltävä niin, että se täyttää yleisten vesilaitosten vedelle asetetut laatuvaatimukset.
11. Luvan saajan on tarkkailtava ELY-keskuksen hyväksymällä tavalla otettavan pohjaveden määrää, laatua ja korkeutta ja veden ottamisen ympäristövaikutuksia. Tarkkailusuunnitelma on toimitettava ELY-keskukselle hyvissä ajoin ennen pohjavedenoton aloittamista.

Kunnossapitomääräys

12. Luvan saajan on pidettävä pohjavedenottamoon, pohjavesiolojen tarkkailuun ja vedenottamoalueeseen kuuluvat rakenteet ja laitteet kunnossa

sekä alue joka suhteessa mahdollisimman puhtaana. Kaikki pohjavedenottoa varten tarpeelliset aineet ja tarvikkeet on sijoitettava ja varastoitava niin, etteivät ne aiheuta vaaraa pohjavedelle.

Määräys veden saannin estymisen varalta

13. Mikäli vedenottamon rakentamisesta tai sen käyttämisestä on seurauksena veden saannin estyminen tai huomattava vaikeutuminen, luvan saajan on, ellei asiasta ole sovittu, viipymättä korvattava aiheuttamansa vahinko tai korvaukseen oikeutetun alueen omistajan tai muun erityisen oikeuden nojalla vettä ottavan niin vaatiessa hyvitetävä vahinko vesilain 11 luvun 12 §:ssä säädetyn toimenpitein. Mikäli korvauksista tai toimenpiteistä ei sovita, asianosaiset voivat saattaa asian aluehallintoviraston ratkaistavaksi jäljempänä olevassa ohjauksessa mainitulla tavalla.

Ohjaukset

Mikäli tässä päätöksessä tarkoitetusta hankkeesta aiheutuu sellainen vahinko, jota lupapäätöstä annettaessa ei ole ennakoitu ja josta luvan saaja on vesilain säännösten nojalla vastuussa, voidaan korvausta vahingosta aiemman ratkaisun estämättä vaatia aluehallintovirastoon toimitettavalla hakemuksella.

Mikäli tämän luvan hyväksikäyttö aiheuttaa melkoista haittaa, jota lupaa myönnettäessä ei ole edellytetty, voidaan haittaa kärsivän tai, jos haitta kohdistuu yleiseen etuun, asianomaisen viranomaisen hakemuksesta luvan ehtoja muuttaa tai, mikäli haitta on huomattava, peruuttaa lupa.

RATKAISUN PERUSTELUT

Luvan myöntämisen edellytykset

Pohjavedenottamon rakentaminen ja pohjaveden ottaminen siitä on tarpeen Meri-Lapin Vesi Oy:n toimittaman pohjaveden laadun parantamiseksi ja toimintavarmuuden turvaamiseksi.

Luvan saaja on vahvistetulla kauppakirjalla hankkinut omistukseensa vedenottamoalueen.

Otettavan veden määrä on rajattu tasolle, joka koepumppausten perusteella on alueelta pumpattavissa ilman oleellisiä vaikutuksia ympäristön tilaan. Siltä varalta, että tällaisia vaikutuksia ilmenee, on tarpeen antaa lupamääräys 13.

Hankkeesta saatava hyöty on siitä johtuvaa vahinkoa, haittaa tai muuta edunmenetystä huomattavasti suurempi. Vedenottamon rakentamisesta ja veden ottamisesta ei aiheudu asutus- ja elinkeino-oloja huonontavaa veden saannin estymistä tai vaikeutumista laajalla alueella tai muutakaan yleiseltä kannalta huomattavaa vahingollista muutosta alueen ympäristön oloissa.

Näin ollen luvan myöntämisedellytykset täyttyvät.

Lupamääräysten perustelut

Rakentamista ja rakenteita koskevat määräykset varmistavat sen, että rakentaminen tapahtuu suunnitellulla tavalla ja ulkopuolisten pääsy vedenottamoalueelle estyy.

Tarkkailumääräyksillä varmistetaan veden oton ja sen vaikutusten riittävä seuranta.

PÄÄTÖKSEN TÄYTÄNTÖÖNPANO

Päätös on täytäntöönpanokelpoinen sen saatua lainvoiman.

SOVELLETUT SÄÄNNÖKSET

Vesilaki 2 luku 12 § ja 14a § 1 ja 2 momentti sekä 9 luku 6 §, 8 § 1 momentti ja 15 § 1 momentti

KÄSITTELYMAKSU

Ratkaisu

Käsittelymaksu on 1 740 euroa.

Lasku lähetetään myöhemmin Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksesta Joensuusta.

Perustelut

Alla mainitun asetuksen liitteenä olevan maksutaulukon mukaan vedenottamislupaa (ottomäärä alle 500 m³/vrk) koskevan asian käsittelymaksu on 1 740 euroa.

Oikeusohjeet

Valtioneuvoston asetus aluehallintoviraston maksuista (1145/2009)

MUUTOKSENHAKU

Päätökseen saa hakea muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta valittamalla.

Jukka Sihvomaa

Paavo Liimatta

Heino Hirvikoski

Päätöksen ovat tehneet ympäristöneuvokset Jukka Sihvomaa ja Paavo Liimatta (tarkastava jäsen). Asian on esitellyt ympäristöylitarkastaja Heino Hirvikoski.

Tiedustelut: asian esittelijä puh. 040 713 9239 tai 020 636 1020.

HH/ph

Liite**Valitusosoitus**

Tiedoksi

Lapin ELY-keskus / Ympäristö ja luonnonvarat
Tervolan kunta / Ympäristönsuojeluviranomainen
Tervolan kunta / Kaavoitusviranomainen
Suomen ympäristökeskus

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen Pohjois-Suomen aluehallintoviraston päätökseen saa hakea valittamalla muutosta **Vaasan hallinto-oikeudelta**. Valituskirjelmä on toimitettava liitteineen Pohjois-Suomen aluehallintovirastoon.

Valitusoikeus Valituksia päätöksen johdosta voivat esittää ne, joiden oikeutta tai etua asia saattaa koskea, sekä vaikutusalueella ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun tai viihtyisyyden edistämiseksi toimivat rekisteröidyt yhdistykset tai säätiöt, asianomaiset kunnat, ELY-keskukset, kuntien ympäristönsuojeluviranomaiset ja muut yleistä etua valvovat viranomaiset.

Valitusaika Valitusaika päättyy **15.12.2011**, jolloin valituksen on viimeistään oltava perillä Pohjois-Suomen aluehallintovirastossa.

Valituksen sisältö Valituskirjelmässä, joka osoitetaan Vaasan hallinto-oikeudelle, on ilmoitettava

- aluehallintoviraston päätös, johon haetaan muutosta
- valittajan nimi ja kotikunta
- postiosoite, puhelinnumero ja mahdollinen sähköpostiosoite, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa (mikäli yhteystiedot muuttuvat, on niistä ilmoitettava Vaasan hallinto-oikeudelle, PL 204, 65101 Vaasa, sähköposti: vaasa.hao@oikeus.fi)
- miltä kohdin aluehallintoviraston päätökseen haetaan muutosta
- mitä muutoksia aluehallintoviraston päätökseen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan
- valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitus, ellei valituskirjelmää toimiteta sähköisesti (telekopiolla tai sähköpostilla)

Valituksen liitteet Valituskirjelmään on liitettävä

- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- mahdollisen asiamiehen valtakirja tai toimitettaessa valitus sähköisesti selvitys asiamiehen toimivallasta
- jäljennös valituskirjelmästä (jos valituskirjelmä toimitetaan postitse)

Valituksen toimittaminen Pohjois-Suomen aluehallintovirastoon

Valituskirjelmä on toimitettava Pohjois-Suomen aluehallintoviraston kirjaamoon. Valituskirjelmän on oltava perillä **määräajan viimeisenä päivänä** ennen virka-ajan päättymistä. Valituskirjelmä voidaan myös lähettää postitse, telekopiona tai sähköpostilla. Sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla) toimitetun valituskirjelmän on oltava toimitettu niin, että se on käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Pohjois-Suomen aluehallintoviraston yhteystiedot

käyntiosoite:	Linnankatu 1–3
postiosoite:	PL 293, 90101 Oulu
puhelin:	vaihde 020 6361 020
telekopio:	08 - 3140 110
sähköposti:	kirjaamo.pohjois@avi.fi
aukioloaika:	klo 8–16.15

Oikeudenkäyntimaksu Valittajalta peritään asian käsittelystä Vaasan hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksu 90 euroa. Tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetussa laissa on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä.